

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини

12 серпня 2024 року № 98.15/24

ПОРЯДОК

відбору і навчання представників громадських організацій, які залучаються Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини до відвідувань національного превентивного механізму

1. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає механізм відбору і навчання представників громадських організацій, які залучаються Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини до відвідувань національного превентивного механізму (далі – Порядок) у відповідності до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, Конституції України, статті 19-1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» (далі – Закон).

1.2. Представники громадських організацій, залучені Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) до виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ), відвідують на підставі окремого письмового доручення Уповноваженого місця, зазначені у пункті 8 статті 13 Закону (далі – місця несвободи).

2. Попередній відбір кандидатів

2.1. Представником громадської організації, який залучається Уповноваженим до відвідувань НПМ, може бути особа, яка досягла вісімнадцятирічного віку, є добросовісною, здатною за своїми моральними якостями та станом здоров'я виконувати покладені на неї обов'язки.

2.2. Для розгляду питання видачі доручення Уповноваженого на право здійснення відвідувань місць несвободи громадська організація надає відповідне клопотання, яке складається у довільній формі, до якого додаються:

- 1) резюме кандидата (додаток 1);
- 2) копія документу про проходження навчання;
- 3) мотиваційний лист, у якому кандидат викладає мотиви отримання доручення, наявність досвіду відвідування місць несвободи, інформацію щодо періодичності участі у відвідуваннях;
- 4) фото 3x4 см (1 шт.);

5) копія документа, що посвідчує особу.

2.3. Не можуть претендувати на отримання доручення Уповноваженого для здійснення відвідувань НПМ особи:

визнані судом обмежено дієздатними або недієздатними;

які мають хронічні психічні захворювання;

які мають незняту чи непогашену судимість;

народні депутати України, члени Кабінету Міністрів України, судді, прокурори, працівники правоохоронних органів (органів правопорядку), військовослужбовці, працівники апаратів судів, інші державні службовці, посадові особи органів місцевого самоврядування;

особи, які не володіють державною мовою.

2.4. Подані документи опрацьовуються Департаментом з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (далі – Департамент НПМ), за результатами якого Департамент НПМ формує список кандидатів представників громадських організацій, що виявили бажання брати участь у відвідуваннях НПМ, та вносить пропозиції на обговорення Консультативній раді з питань реалізації національного превентивного механізму при Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини (далі – Консультативна рада НПМ).

2.5. Пропозиції щодо залучення представників громадських організацій до регулярних відвідувань місць несвободи формуються шляхом обговорення кандидатур на засіданні Консультативної ради НПМ. На засідання Консультативної ради НПМ може бути запрошена особа, яка виявила бажання отримати доручення Уповноваженого на право здійснення відвідувань НПМ.

2.6. За результатами обговорення Консультативною радою НПМ кандидатур представників громадських організацій для їх залучення до відвідувань НПМ оформлюється протокол, який підписується головою та особою, яка його склала.

У протоколі засідання Консультативної ради НПМ зазначаються пропозиції Уповноваженому стосовно кандидатур представників громадських організацій щодо доцільності їх залучення до регулярних відвідувань НПМ та щодо надання їм доручень на участь у таких відвідуваннях.

2.7. Залученню представників громадських організацій до відвідувань НПМ має передувати вивчення ними Кодексу професійності та доброчесності національного превентивного механізму (далі – Кодекс НПМ). Факт ознайомлення підтверджується скріпленням тексту Кодексу НПМ особистим підписом, який протягом 5-ти робочих днів надсилається Департаменту НПМ в електронному вигляді.

2.8. Матеріально-технічне забезпечення участі у відвідуваннях НПМ представників громадських організацій здійснюється громадськими організаціями, до складу яких вони входять, або іншими органами, організаціями, установами, підприємствами, представниками яких вони є, чи ними самотійно або оплачується з інших джерел, не заборонених законом, якщо

інше не передбачено договірними засадами платної основи їх участі у відвідуваннях НПМ.

3. Навчання

3.1. Навчання представників громадських організацій, які залучаються до відвідувань НПМ, здійснюється Департаментом НПМ та/або іншою особою (фізичною чи юридичною), яка має спеціальні знання, досвід, підготовлених фахівців у сфері запобігання катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження чи покарання.

3.2. До програми навчання входять:

теоретичні основи НПМ (історія, місія, завдання, становлення та розвиток НПМ в Україні);

ознайомлення з нормативно-правовою базою, яка регулює діяльність НПМ;

визначення, особливості, класифікація місць несвободи в Україні;

мінімальні стандарти належного поведження в місцях несвободи;

принципи і методи проведення відвідувань;

вимоги безпеки під час участі у відвідуваннях НПМ;

правила спілкування з особами в місцях несвободи та проведення їх інтерв'ювання;

вивчення досвіду роботи НПМ зарубіжних країн;

організація взаємодії з державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями;

вимоги і правила підготовки документів за результатами відвідувань.

3.3. За підсумками навчання Департамент НПМ або інша особа (фізична або юридична) видає документ, що підтверджує факт проходження навчання.

4. Затвердження кандидатур, видача доручень та їх скасування

4.1. Кандидатури представників громадських організацій, рекомендовані Консультативною радою НПМ для їх залучення до виконання функцій національного превентивного механізму, розглядаються Уповноваженим.

4.2. Уповноважений видає доручення на здійснення відвідувань НПМ на строк (термін), визначений ним за власним переконанням, але не більше ніж на 1 рік.

4.3. Оформлення, реєстрація, облік виданих доручень та комунікація з представниками громадських організацій здійснюється Департаментом НПМ.

4.4. У зв'язку з порушенням Кодексу НПМ або з інших об'єктивних причин Департаментом НПМ та/або Консультативною радою НПМ можуть вноситися на розгляд Уповноваженого пропозиції щодо дострокового припинення повноважень представника громадської організації та скасування виданого доручення. Уповноважений приймає рішення про скасування виданого доручення на підставі поданої пропозиції за своїм внутрішнім переконанням.

4.5. У разі участі протягом календарного року менше ніж у 2-х відвідуваннях НПМ, особа, що отримала доручення, за ініціативою Департаменту НПМ та/або Консультативної ради НПМ надає Уповноваженому обґрунтовані пояснення про причини її неучасті у відвідуваннях НПМ.

4.6. Представники громадських організацій, які отримали від Уповноваженого окреме доручення для здійснення відвідування НПМ, підписують зобов'язання про нерозголошення персональних даних та іншої інформації, що стала відома в ході відвідування місць несвободи (додаток 2 до Порядку) та згоду на обробку персональних даних (додаток 3 до Порядку).

**Директор Департаменту
з питань реалізації національного
превентивного механізму**

Артем ВОЛОДИН